

9. Подольские епархиальные ведомости. – 1885. – № 20. – 18 мая.
10. Подольские епархиальные ведомости. – 1885. – № 28. – 3 августа.
11. Подольские епархиальные ведомости. – 1887. – № 2–3. – 17 января.
12. Подольские епархиальные ведомости. – 1887. – № 6. – 7 февраля.
13. Подольские епархиальные ведомости. – 1894. – № 10. – 5 марта.
14. Подольские епархиальные ведомости. – 1894. – № 11. – 12 марта.
15. Подольские епархиальные ведомости. – 1894. – № 22. – 28 мая.
16. Подольские епархиальные ведомости. – 1894. – № 27. – 27 июля.
17. Сесак І. В. Духовні навчальні заклади Поділля православного відомства у другій половині XIX – на початку XX ст. / І. В. Сесак // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2005. – Т. 5. – С. 80–90.
18. Справочная книжка Подольской губернии на 1900 год. – Камянец-Подольск, 1900. – XLI с.

В статье освещаются основные тенденции становления и развития музыкального образования певцов и специфика его функционирования в учебных заведениях Подольской губернии на протяжении XIX в. При этом определяются структура образования, особенности учебных программ, репертуар певцов и хористов.

Ключевые слова: образовательная система, образование певца, духовные учебные заведения, Западное Подолье, регент, репертуар певца.

In the article the basic tendencies of becoming and development of musical education of singer light up that specific of its functioning educational establishments of the Podi'ska province during the XIX-th century. The structure of education, feature of on-line tutorials, repertoire of singers and choristers, is thus determined.

Key words: educational system, education of singer, spiritual educational establishments, Western Podillya, regent, repertoire of singer.

УДК 78.071

ББК 85.313(4 Укр.)

Марія Гереза

ПЕРШІ УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ – ПЕДАГОГИ ФОРТЕПІАНО У ВМІ ім. М.ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ В КОНТЕКСТІ ГЕНДЕРНОГО РУХУ ПОЧАТКУ XX ст.

Дослідження ставить за мету повернути увагу до характеру та напрямів діяльності перших жінок – викладачок українського вищого навчального музичного закладу, ВМІ ім. М.Лисенка (М.Криницької, О.Прокеш, Д.Шухевич-Старосольської, О.Бандрівської) на тлі зародження організованих форм жіночої громадської, професійної, освітньої та творчої діяльності початку XX століття.

Ключові слова: жіночі організації, спілки, товариства, музична педагогіка, концертна діяльність.

Початок XX ст. в Європі характеризується піднесенням боротьби жінок за рівноправ'я, за можливість участі в суспільному житті, науковій і педагогічній діяльності, за можливість більш повної реалізації жінки як особистості. Проблематиці ролі жінок у музичному виконавстві, творчості та педагогіці приділяється дедалі більше уваги. У такому ключі здійснено дослідження С.Павлишин, присвячені С.Туркевич та О.Любич-Парахоняк, сформовано збірку спогадів про І.Крих, на жіночу музичну творчість у контексті громадської, наукової й викладацької праці звертається увага в роботах Л.Серганюк, О.Письменної, З.Лабанців-Попко, О.Ромсік. Однак напрями дослідження зародження українського жіночого руху XX століття в Україні та в Галичині, зокрема з точки зору музичного життя, ще тільки починають розроблятися. Дотичними до цих проблем є монументальна праця у двох частинах О.Ноги "Хроніки міста театрів" і ряд праць, присвячених членам родини Шухевичів, деяка увага до названих представниць львівської фортепіанної педагогіки в контексті іншої проблематики приділена в роботах Н.Кашкадамової, Т.Старух, Л.Мазепи. Із цього огляду розгляд напрямів та особливостей діяльності перших жінок-викладачок українського вищого музичного закладу є актуальним і перспективним завданням.

Жіноче населення Львова на 1900 рік становило близько половини. На початок XX ст. помітним явищем суспільного життя тут стає жіночий рух. Лідерами цих процесів у Галичині були передусім письменниці, художниці й акторки. За умов польського панування утворилися

такі польські жіночі угруповання як “Народна школа”, “Дамський гурток”, “Жіночий осередок” та ін.

Вагомою за значенням і результативністю для розвитку львівського піанізму та фортепіанної педагогіки була діяльність однієї з кращих учениць Кароля Мікулі, асистентки Теодора Лешетицького у Відні, піаністки, організаторки та педагога **Йоанни Ляурецької** (бл. 1860 р., місце народження невідоме – бл. 1926 р., Львів). Донька відомої піаністки-педагога Гелени Оттавової згадувала: “Ще до першої світової війни у Львові знали і цінували двох його (*К.Мікулі*) учениць зараз уже дуже глибокого віку: Мечиславу Сетмаер(увну) і Йоанну Лаурецьку, засновницю союзу вчительок, авторку підручника теорії музики”.

Й.Ляурецька організувала й очолила у Львові Концесіоновану музичну школу (практично – школу гри на фортепіано), яка діяла найдовше з усіх львівських приватних музичних шкіл – 41 рік – з 1885 до 1926 рр.

Навчання тут тривало: на елементарному курсі – 2 роки, середньому – 3 роки, вищому – 3 роки, концертному – 2 роки. У навчальну програму були включені: фортепіанний ансамбль, теорія, гармонія, історія музики. У власній роботі й у політиці добору кадрів Йоанна Ляурецька керувалася впровадженням методичних принципів Кароля Мікулі та Теодора Лешетицького, завдяки чому вихованці її навчального закладу відрізнялися потужною професійною підготовкою до подальшої виконавської та педагогічної роботи. Діячка усвідомлювала необхідність об’єднання організаційних зусиль педагогів-музикантів і широкого ознайомлення з методично-педагогічними напрацюваннями представників різних навчальних установ. Тому виступила ініціаторкою створення наприкінці 1890-х рр. “Союзу вчительок” (“Związek Nauczycielek”), яким проводилися музично-декламаційні вечори за участю кращих учнів шкіл і приватних педагогів. Вона стала співзасновником (імовірно, що й керівником) Музичної секції Спілки вчительок у Львові, яка постала на початку ХХ століття, у 1911 р. разом із Мечиславом Солтисом була організатором і членом керівництва Львівського відділу Австрійської спілки музичних педагогів (Österreichisches Musikpädagogisches Verband), а згодом у 1919 році (також спільно з Мечиславом Солтисом) – співголовою Польської Музично-Педагогічної Спілки (“Polski Związek Muzyczno-Pedagogiczny”) – організації, близької за завданнями до профспілок, перетвореної в 1927 році на “Польську Спілку Музикантів-педагогів” у Львові (“Polski Związek Muzyków-Pedagogów”) [9, с.135, 157].

Культурну діячку цікавила й галузь методично-наукової роботи. Дослідник історії музичного шкільництва у Львові Л.Мазепа зазначає: “В 1908 році у Львові був надрукований її “Підручник до навчання гри на фортепіано”. У ньому авторка, використовуючи багаторічний педагогічний досвід, подає 25 лекцій-занять, які містять цінні зауваги, спостереження й методичні поради. У другій частині підручника вона подає детальну програму й план навчання, обов’язкові на всіх ступенях науки гри на фортепіано на зламі ХІХ–ХХ ст. Ляурецька переклала з німецької на польську мову працю “Основні засади методу Лешетицького” [9, с.162].

Незважаючи на іноземний гніт, українські активістки-емансипантки зуміли ініціювати такі угруповання, як “Жіноча громада”, “Клуб русинок”, “Молодіжний клуб українок”, “Кружок українських дівчат”. Не залишалися осторонь цього процесу й представниці музичної еліти Львова. Так, дружина визначного громадського діяча, засновника товариств “Руська бесіда”, “Боян” і Музичного товариства ім. М.В.Лисенка Володимира Шухевича **Герміна Шухевич** (1852–1939) виявила себе в суспільному житті як організаторка жіночих товариств, послідовниця Наталії Кобринської – засновниці емансипаційного руху в Галичині. Вона – ініціаторка та голова ради спілки “Труд” (1900–1914 рр.), яка опікувалася дівчатами з робітничих і ремісничих родин, давала їм можливість отримати виробничі навички й згодом влаштуватися на більш висококваліфіковану, а отже, і високооплачувану роботу, займалася також питанням їх працевлаштування, організаторка інтернату, а згодом – інституту для дівчат імені св. Ольги; голова ради товариства “Українська захоронка”; співорганізаторка й голова “Клубу Русинок” у 1892 р.; співзасновниця “Союзу Українок” і першої української жіночої гімназії (1906 р.); разом із Марією Білецькою та Катериною Малицькою організаторка першого віча українського жіноцтва у Львові.

У 1903 р. з ініціативи Українського педагогічного товариства (“Руського товариства педагогічного”, згодом переіменованого на товариство “Рідна школа”) засновано першу дівочу

вчительську семінарію, яка відкрилася як приватний навчальний заклад 1 вересня 1903 р. із дозволу Міністерства освіти, а в 1907 р. при ній відкрито перший клас школи вправ [13, с.172].

Родина Шухевичів слугує взірцем тогочасної галицької сім'ї, яка провадить інтенсивне суспільне життя й плекає у своїх дітях активну національну та громадянську позицію, живе інтересами батьківщини, свого народу. Онука глави цього сімейства Уляна Старосольська згадувала: “Володимир Шухевич був справді патріархом у своїй родині... Але справжньою господинею вдома була завжди його дружина Гермїна: усі це відчували, а Володимир дбав про те, щоб так було. Її місце було завжди на чолі святкового стола, а по вечері, коли Володимир – батько, а згодом дїдо – сказав своє “дякую” і “перепрошую”, усі діти, а головнo внуки, йшли по черзі до Гермїни (мами і бабусі) і цілували їй руку” [12, с.38].

З огляду на приналежність до музичного життя Львова й Галичини, на особливу увагу заслуговують життя і діяльність доньки Володимира та Гермїни Шухевичів – **Дарії Шухевич-Старосольської** (3.I.1881, Львів – 28.XII.1941, с. Георгіївка Семіпалатинської обл., Казахстан) – активної діячки жіночого руху, піаністки й педагога, видавця, редактора, журналістки. Вона закінчила середню дівочу школу та мріяла вступити до університету, однак, як дівчина, можливості навчатися тоді не мала. Тому відвідувала як вільнослухачка лекції, які складали для неї сферу зацікавлення (серед них найбільшою мірою – філософія). Виступала в концертах “Львівського Бояна” як солістка й акомпаніаторка хором і скрипковим композиціям, брала участь у концертній подорожі “шістнадцятки” до Яремча та Надвірної.

У 1901 р. разом із Наталкою Будзиновською Дарія Шухевич створила “Кружок Українських Дівчат” та очолила його. У 1905 році організація змінила назву на “Кружок Українок”, про що Дарія доповіла на вічі, присвяченому ідеям емансипаційного руху [1]. Надїлена значним літературно-публіцистичним хистом, авторка поезій і нарисів, вона була також редакторкою та авторкою ряду публіцистичних дописів, статей до періодичного видання цього товариства “Мета”, яке почало виходити з 1908 р., була видавцем і відповідальним секретарем часопису для жінок “Наша мета” в 1919–1920 рр. Ця організація і насамперед сама Дарія багато робила для сільських дівчат, що шукали у Львові праці як служниці й потрапляли в надмірну протизаконну залежність від роботодавців. Дарія друкувалась у журналі “Нова хата”, газеті “Дїло”.

Дарія Шухевич отримала прекрасну музичну освіту в консерваторії Галицького Музичного товариства у Львові в класі блискучого чеського піаніста-педагога Вілема Курца – згодом ректора Празької консерваторії. У 1901 р. виступила в публічному popisі (відкритому звітному концерті) кращих студентів консерваторії й закінчила курс навчання зі срібною медаллю. Львівський історичний архів зберігає афішу концерту до 50 роковин смерті Т.Шевченка, датовану 13 березня 1901 р., у якому дано анонс концерту, де Дарія Шухевичівна зі студентським оркестром консерваторії в залі Народного дому виконала фортепіанний концерт Е.Гріга. “Дарія Шухевич знана нашій публіці з виступів у салі концертній. Панна Шухевич посїдає у великій степені розвинену техніку фортеп’янову, чого найліпшим доказом був Концерт Гріга, котрий вона відіграла в супроводі оркестри з незвичайним пієтизмом і бравурою... Попри незвичайну вправність під оглядом технічним, мусимо зазначити також знамените віддання твору, як і його викінчення, котре хвилями робило вражіння, як ніби це не учениця, а скінчена піаністка концертувала. Панна Шухевич виходить тепер з консерваторії яко піаністка дипломована і, можемо сказати, дуже добра сила концертна; проте можна надїятись, що скоро й ширша публіка пізнає цей, будь-що-будь великий музичний талант”, – писала газета “Дїло” [2].

Згодом вона стала однією із чотирьох перших жінок-учительок у Вищому музичному інституті ім. М.Лисенка, організованому при Союзі співацьких і музичних товариств її батьком. Л.Мазепа у своєму фундаментальному дослідженні львівської музичної педагогіки наводить текст рекламного проспекту ВМІ ім. Лисенка, поданого в газеті “Дїло”, де серед педагогічного складу першого року роботи інституту названо: “М(арія). Криницька (фортеп’ян), О(лена) Ясеницька (фортеп’ян, сьпів сольовий), О(дарка)¹ Шухевичівна (фортеп’ян), О(лена) Прокешівна (фортеп’ян)” [9, с.219–220]. Викладачем ВМІ Дарія Шухевич була протягом 1903–1939 рр. Вона вела заняття на молодшому та середньому курсах, була не лише педагогом з активною

¹ Одарка.

національною та громадською позицією. На звітні концерти й пописи елевів – студентів інституту, нерідко приводила власних дітей.

Свою освіту та світогляд Дарія доповнила заняттями на Літніх курсах Українознавства в 1904 р. у Львові, що були зорганізовані за ініціативою Михайла Грушевського. Серед педагогів, які викладали на цих курсах, окрім видатного політично-громадського діяча й ученого, були кращі інтелектуальні сили української галицької філософсько-естетичної думки, етнології, літератури, історії: Іван Франко, Володимир Гнатюк, Федір Вовк та ін.

Володимир Дорошенко, слухач курсів із Наддніпрянської України, пізніше згадував: “Левко, як усі його знали (Ганкевич) познайомив (нас) із своїми галицькими колегами..., а передусім з красунею, “товаришкою Даркою”, донькою відомого галицького патріота, проф. Володимира Шухевича... Дарка стала після Левка другим нашим приятелем і опікуном. Це була жвава, метка, енергійна, а до того весела дівчина, що своєю емансипантською бравадою викликала мало не страх, а в усякому разі “шокінг” серед жіноцтва. Але що була донька дуже шанованого в громадянстві батька, ця бравада її репутації не шкодила. З Дарки була завзята й непосидюча партійна робітниця – вона скрізь бувала – на всяких забавах, вічах тощо. Вона приятелювала з Настею Грінченківною, донькою відомих наддніпрянських діячів – Бориса Дмитровича і Марії Миколаївни. Обидві стали нашими нерозлучними компаньйонками” [3, с.2].

З приходом радянської влади Дарія з дітьми Ігорем та Уляною були заарештовані як члени родини “ворога народу” чоловіка Володимира Старосольського (юриста-адвоката, громадсько-політичного діяча), що відбував ув’язнення в новосибірських таборах, і вивезені до Казахстану на роботи в колгоспі в с. Новопавлівка та м. Конпекти на будівництві. Через 37 років після її смерті, у 1977 році, син Ігор здійснив перепоховання останків матері в гробівці Старосольських на Личаківському цвинтарі у Львові.

Від першого дня заснування у Вищому музичному інституті викладали також Марія Криницька, Олена Ясеницька-Волошин, Олена Прокеш. Дві перші з них після початкової освіти вдосконалювались у Відні, оскільки для українців-чоловіків за польської влади доступ до навчання був обмежений мізерним процентом, а для жінок – практично недоступним. Онучка Володимира Шухевича яскраво відобразила резонансність їх позиції в мемуарній статті: “Три молоді дівчини, Олена Ясеницька, Марія Криницька та Одарка Шухевич, закінчили консерваторію й почали вчити. Працюючі жінки тоді – яка відвага, який виняток! У 1939 році святкували в Інституті 35-ліття їхньої праці” [8].

Марія Криницька (1878–1937, Львів), учениця Віденської консерваторії, була однією з найбільш шанованих, авторитетних і високопрофесійних викладачок закладу, працювала у ВМІ від 1903 до 1936 рр. – від його заснування до останніх днів життя. Вона походила із сім’ї судового виконавця-українця та австрійки, однак ідентифікувала себе як полька (про що свідчать спогади учнів інституту, зокрема У.Любович і М.Колесси). Вихованці її класу: Олександра Пясецька-Процишин, Нестор Нижанківський, Лев Туркевич, Богдан Дрималик, Зиновій Лисько, Оксана Борецька, Микола Колесса¹, Одарка Бандрівська, Галя Лагодинська², Меланія Байлова, Наталія Клімцикевич-Цибрівська [7, с.46–47]. “Добра підготовка дозволила багатьом із них після закінчення ВМІЛ успішно завершувати музичну освіту у Відні, а надалі провадити активну педагогічну і концертну діяльність в Галичині” [7, с.47].

Отримавши освіту у Віденській консерваторії (клас фортепіано Вільгельма Шенера), **Олена Ясеницька-Волошин(ова)** (1882, с. Тирава на Лемківщині – 1980, США) працювала у вищому музичному навчальному закладі не лише як піаніст-педагог, але і як диригент, починаючи від його заснування до 1935 р. У 1908 році, після смерті А.Вахнянина – директора ВМІ, цю посаду недовго займав голова Музичного товариства ім. М.Лисенка В.Шухевич, “але недовзі артистичним директором іменовано піаністку Олену Ясеницьку” [9, с.228], про що повідомила газета “Діло” (26.VI.1908 р.). Таким чином, О.Ясеницька – перша жінка-українка серед керівників львівських вищих музичних навчальних закладів. За її керівництва (1908–1910 рр.)

¹ Починав навчання в класі О.Ясеницької-Волошин, після її від’їзду до Німеччини продовжив заняття в класі М.Криницької. [6, с.44].

² Згодом навчалася у Відні в музичній школі Кайзера, відвідувала приватні лекції в Е.Петрі, викладала в Івано-Франківській філії ВМІ.

до роботи в інституті було запрошено ряд визначних педагогів-українців, зокрема: Ф. Колессу (гармонія і теорія), Є. Перфецького (скрипка), М. Павликів-Новаковську та Г. Пожаковську (з Лаврівських) (сольний спів), уведено викладання віолончелі, організовано оркестр, підготовано реформу навчальних планів, видано регулямін-посібник для студентів. Залежно від потреб часу та суспільної ситуації педагог і керівник брала на себе найрізноманітніші обов'язки: викладала сольний спів, керувала хором, оперним гуртком, була концертмейстером та учасницею камерних ансамблів (зокрема, акомпанувала на концертах “Львівського бояна”, який очолював її чоловік Михайло Волошин, у гастрольних подорожах Модеста Менцінського Галичиною, виступала як камералістка в тріо з Арнольдом Вольфстелем (віолончель) і Станіславом Кребсом (скрипка), у дуеті з Євгеном Перфецьким (скрипка)). Відомо, що в 1930-ті роки її клас знаходився на верхньому поверсі інституту поряд із канцелярією [8]. У молодших класах інституту підготувала велику кількість учнів-піаністів, серед яких Ераст Бурачинський, Катерина Гвоздецька, Микола Колесса, Ірина Любчак-Крих, Оксана Федак-Драгомирецька, Неоніла Цегельська-Дмитрук. “Добровільно уступила своє місце й учнів іншим викладачам, для яких ця робота була єдиним джерелом заробітку.” Другу половину життя вона провела в еміграції у Польщі, Німеччині й, зрештою, у США, де викладала фортепіано до 84 років [7, с. 50].

Олена Прокешівна (1865(75) – після 1926) – представниця методичних засад К. Мікулі, яка пройшла курс навчання та педагогічну практику в школі Й. Ляурецької, тобто була першою викладачкою, яка отримала фахову педагогічну освіту (“завадова учителька”). Окрім роботи у ВМІ, вела власні школи фортепіанної гри¹ (зокрема, першу українську концесіоновану школу за адресою вул. Пекарська, б. 14, діяльність якої тривала від бл. 1901 р. до 1926 р. [9, с. 121]). Значимість цього закладу висвітлює тогочасна преса: “Попис школи гри на фортепіано пані Прокешівної в залі товариства “Gwsazda” стягнув чимало львівської руської публіки... В пописі взяло участь 20 учениць, з того 15 русинок і один ученик русин. Продукції учениць... дали доказ, що школа пані Прокешівної в нічім не уступає аналогічним польським школам, коли навіть не превищає їх” [3]. Піаністка брала участь у мистецькому житті українців Львова, виступаючи як солістка й акомпаніаторка в збірних концертних програмах. В інституті працювала протягом 1903–1908 рр.

Однією з перших викладачок була й **Ольга Бандрівська** (1890–1970) – талановита піаністка, випускниця ВМІ, племінниця Соломії Крушельницької. Вона працювала у Вищому музичному інституті ім. М. Лисенка, найімовірніше, у період близько 1917–1939 рр., ведучи фортепіанні класи молодшого та середнього рівня в “централі”, основному корпусі, та у філії на Богданівці, а від 1940 р. – у Музичній спеціалізованій школі-десятирічці.

Жінки – педагоги фортепіано в Галичині відіграли надзвичайно важливу роль у зміні статусу жінки в суспільному та культурному житті. О. Ясеницька, Д. Шухевич, О. Бандрівська, М. Криницька у Львові, так як і учениця Віденської консерваторії та музично-драматичного інституту ім. М. Лисенка в Києві Ольга Окуневська й керівниця філії ВМІ в Перемишлі Ольга Ціпановська, тернопільчанка Софія Дністрянська – згодом культурна діячка Чехії й Австрії, активно формували освітнє та культурне середовище свого краю. Самі викладачки й учні їх класів брали активну участь у музичному житті міста, у концертах ювілейних академій, семестрові та річні звітні концерти були значними мистецькими подіями, які мали великий суспільний резонанс, супроводжувалися рецензіями в пресі, що формувало новий рівень слухацької культури та готувало нові ступені мистецького розвитку суспільства.

1. Бережницька-Будзова О. Кругок Українських Дівчат / О. Бережницька-Будзова // Нова хата. – 1939. – Ч. 5–8.
2. Ганінчак Р. Публічний конкурс кращих учнів консерваторії / Р. Ганінчак // Діло. – 1901. – № 131. – 13 (26) червня.
3. Діло. – 1903. – Ч. 131–132. – 14 червня.
4. Діло. – 1908. – Ч. 141. – 26 червня.
5. Дорошенко В. В Галичині 50 років тому / В. Дорошенко // Свобода. – 1955. – Ч. 125. – 1 липня. – С. 2.

¹ Л. і Т. Мазепи наводять архівні документи щонайменше на два навчальні заклади, зареєстровані на ім'я Олени Прокешівни (відкритий бл. 1895 р.) і Гелени Прокешувни (період діяльності бл. 1901 – бл. 1926 рр.) [9, с. 120–121].

6. Кияновська Л. Син століття. Микола Колесса в українській культурі ХХ віку. Сім новел з життя артиста / Л. Кияновська. – Львів : ЛДМА ім. М. Лисенка, НТШ, 2003. – 294 с.
7. Лабанців-Попко З. Сто піаністів Галичини / З. Лабанців-Попко. – Львів : НТШ, 2008. – 223 с.
8. Любович У. Сірий дім, число п'ять / У. Любович // Ратуша. – 1991–92. – № 131 (168), 10 (189), 12 (191).
9. Мазепа Л. З. Шлях до музичної Академії у Львові / Л. З. Мазепа, Т. Л. Мазепа. – Львів : СПОЛОМ, 2003. – Т. 1. – 288 с.
10. Нога О. Хроніки міста театрів. Театральне життя Львова 1920–1944 років / О. Нога. – Львів : НВФ “Українські технології”, 2006. – 268 с.
11. Нога О. Хроніки міста театрів. Театральне життя Львова впродовж 1900–1920 років / О. Нога. – Львів : НВФ “Українські технології”, 2007. – 720 с.
12. Старосольська У. Володимир Старосольський 1878–1932 / У. Старосольська // Записки НТШ: іст.-філос. секція. – Нью-Йорк ; Париж ; Сідней ; Торонто : НТШ, 1991. – Т. 210. – 411 с.
13. Толошняк Н. Система музичної освіти в навчально-виховних закладах “Рідної школи” / Н. Толошняк // Музика Галичини = Musica Galiciana. – Львів : СПОЛОМ, 1999. – С. 171–180.

Данное исследование преследует цель привлечь внимание к характеру и направлениям деятельности первых женщин – преподавательниц украинского высшего учебного музыкального заведения, ВМИ им. Н.В.Лисенко (М.Криницкой, О.Прокеш, Д.Шухевич-Старосольской, О.Бандривской) на фоне зарождения организованных форм женской общественной, профессиональной, образовательной и творческой деятельности начала ХХ века.

Ключевые слова: женские организации, союзы, общества, музыкальная педагогика, концертная деятельность.

This research is pursued by a purpose to come into a notice to character and directions activity of the first women – teachers of Ukrainian higher educational musical establishment, VMI the name of M.V.Lisenko (M.Krinicka, O.Prokesh, D.Shukhevich-Starosol'ska, O.Bandrivska) on a background the origin of the organized forms womanish public, professional, educational and creative activity began XX- ages.

Key words: womanish organizations, unions, societies, musical pedagogics, concerto activity.

УДК 78.071.1: 78.08

ББК 85.313(4 Укр.)

Любов Серганюк

ПРЕЗЕНТАЦІЯ В ЄВРОПІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО МИСТЕЦТВА: КОМПОЗИТОРСЬКИЙ ДОРОБОК ЛЕСІ ДИЧКО

Серед українських митців, чії твори надзвичайно широко інтерпретуються у світі й трактуються як репрезентативна складова сучасної національної музичної культури, є Леся Дичко. Її твори представляють музичне мистецтво України на фестивалях, конкурсах і в концертних програмах багатьох країн світу: США, Канади, Франції, Великої Британії, Німеччини, Голландії, Бельгії, Данії, Іспанії, Італії, Угорщини, Болгарії, Польщі, Росії, а також України. Творчість Л.Дичко є показовою в плані популяризації українського професійного мистецтва у світовому масштабі.

Ключові слова: композиторська творчість, популяризація, мистецькі акції, інтерпретація, інтеграція, презентація.

Музичне мистецтво України в роки здобуття незалежності все активніше інтегрується в загальноєвропейський культурний контекст, упевнено засвідчує досягнення й національну самобутність. “Сучасне виконавське мистецтво відіграє важливу роль в утвердженні національної української культури у світі. Тому, завдання кожного музиканта-виконавця, в першу чергу, полягає у гідному представленні нашої музичної культури за кордоном, у популяризації її за межами країни, донесенні найкращих зразків української фортепіанної музики до слухача... На сучасному постмодерному культурному просторі з'являється багато талановитих композиторів, які, продовжуючи надбання своїх попередників, створюють музику, котра відображає усю складність сучасного музичного мислення, роблять нові кроки у пошуках новітніх засобів звукового відображення дійсності” [8].

Цей процес відбувається на кількох рівнях, насамперед, на виконавському й творчому. Професіоналізація концертно-гастрольної діяльності, розмах і вдосконалення конкурсно-фести-